

ARJEPLOGS KOMMUN

ÁRJEPLUOVE KOMMUVNNA

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

2023-2026

Vår vision - världskänd för attraktiv livsmiljö och kreativ tillväxt

Arjeplogs kommun arbetar för att bli känd för framtidstro, öppenhet, tillåtande kreativt klimat och mångfald, vilket leder till ständig tillväxt och utveckling. Arjeplogs kommun ska upplevas som en attraktiv bostadsort där medborgarna har tillgång till trygg och god livsmiljö, bra arbetsklimat, god omsorg samt bra boende.

”Arjeplogs kommun” - är hela kommunen och alla invånare. Visionen tillhör oss som bor och verkar här; privatpersoner, anställda, politiker, företagare, föreningar, organisationer, unga, äldre, urfolk, nyinflyttade ... Ju fler vi är som tror på och hänger med på resan mot framtidens kommun desto större chans är det att vi lyckas förverkliga vår vision.

”Världskänd” – det är viktigt att ha ett starkt och konkurrenskraftigt varumärke som en attraktiv plats för boende, studerande, besökare och företag. Vi kan alla hjälpas åt att stärka varumärket och sprida berättelsen om Arjeplogs kommun och kommunens möjligheter.

”Attraktiv livsmiljö - i takt med människors ökade rörlighet, boende och kompetens blir platsens attraktivitet allt viktigare för att attrahera företag och invånare. Det handlar om allt från service, skola, omsorg, boende och företagsklimat till kultur, fritidsutbud, gestaltning av utemiljön, mötesplatser och en orts ”anda”. Vi kan utveckla Arjeplogs kommuns unika styrkor så att vi erbjuder en konkurrenskraftig attraktiv livsmiljö utifrån våra specifika förutsättningar.

”Kreativ tillväxt” - förmåga att se ovanliga samband, lämna gamla hjulspår och hitta nya genomförbara lösningar är en beskrivning av kreativitet. När en kreativ idé omsätts till en produkt eller tjänst som används bidrar denna till tillväxt. För detta behövs både pionjärer och entreprenörer med olika sorters kreativa egenskaper. Vi kan tillsammans skapa ett tillåtande klimat som stimulerar en kreativ tillväxt som både är innovativ och hållbar.

Innehåll

Planeringsförutsättningarnas syfte	1
Budgetprocessen och tidsplan	1
Budgetförutsättningar	2
God ekonomisk hushållning	2
Sammanvägt prisindex	2
Personalomkostnadspålägg	3
Taxor och avgifter	3
Arjeplogs förutsättningar	4
Befolkning	4
Personalförsörjning	5
Investeringsbehov	6
Pensionskostnader	6
Internränta och kapitalkostnad	6
Finansiella mål med bäring på god ekonomisk hushållning	7
Övergripande mål	8
Ägardirektiv till bolag och inriktning till stiftelserna	12
Allmänna direktiv	12
Stiftelsen Silvermuseet	13
Stiftelsen Arjeploghus	13

Planeringsförutsättningarnas syfte

Syftet med detta dokument är att kartlägga de förutsättningar som Arjeplogs kommun har till grund för verksamhetsplan och budget. Här redogörs för generella förutsättningar som påverkar de flesta kommuner, men också för lokala förutsättningar som påverkar Arjeplog specifikt.

I dokumentet beskrivs också ett prioriterat urval av de strategiska satsningar som är utpekade i Arjeplogs lokala utvecklingsstrategi och översiktsplan. Detta är långsiktiga satsningar som påverkar kommunens budget på lång sikt. Mål för året kommer att presenteras i verksamhetsplanen.

Budgetprocessen och tidsplan

Kommunfullmäktige är kommunens högst beslutande organ och ska därför fatta beslut om hur kommunens intäkter ska fördelas i ramar till verksamheterna. Kommunfullmäktiges budgetbeslut förbereds av en av fullmäktige vald fast beredning, Budgetberedningen. När beredningen är klar med sitt arbete lämnas förslaget till Kommunfullmäktige för beslut.

Tidplan för 2023 års budgetprocess

14 mars	Budgetberedning med planeringsförutsättningar
6 april	Planeringsförutsättningar bereds i Kommunstyrelse
25 april	Planeringsförutsättningar beslutas i Kommunfullmäktige
8 juni	Budgetberedning med tekniska ramar
6 sep	Budgetberedning där underlagen för prioriteringar och investeringar presenteras
27 sep	Budgetberedning slutliga ramar, VEP, taxor, investeringar, KS internbudget
17 okt	Verksamhetsplan och budget, taxor, investeringar bereds i kommunstyrelse.
31 okt	Verksamhetsplan och budget, taxor, investeringar beslut i kommunfullmäktige

Budgetförutsättningar

Nedan är förutsättningarna för budget 2023 till 2026 presenterade. Det är dessa förutsättningar som ligger till grund för den tekniska ramen för verksamheterna.

SKR noterar en fortsatt stark konjunkturutveckling. Sysselsättningen fortsätter att stiga, men så gör även arbetsutbudet. SKR räknar med att arbetsmarknaden når konjunkturrell balans under 2023. BNP ökar enligt SKR:s bedömning med 3,6 procent 2022 och 1,6 procent 2023.

I dagsläget är det mycket svårt att förutse vilka ekonomiska konsekvenser kriget i Ukraina kommer att få för Europa och Sverige. De stigande priserna kommer att pressa inflationen uppåt och påverka kommunernas kostnader. Den högre inflationen påverkar de långa räntorna som är på väg uppåt. Skatteintäkterna kan komma att öka långsammare beroende på hur andra länders ekonomier och världsekonomin påverkas av kriget. Migrationsverket säger att de kommer att finansiera kommunernas kostnader vid mottagande av flyktingar från Ukraina.

Ambitionen om att stegvis minska skatteuttaget med en krona påbörjas genom att arbeta in denna inkomstminskning i planeringen.

God ekonomisk hushållning

I kommunallagen ställs krav på balans i kommunens ekonomi, vilket innebär att intäkterna ska vara större än kostnaderna. Vidare ställer kommunallagen krav på att kommunen ska ha god ekonomisk hushållning. Kommunens resultat bör ligga på en sådan nivå att det säkerställer att kommunen även i framtiden kan producera service på en god nivå. Till god ekonomisk hushållning hör också att kommunen har en målsättning för sina skulder både på kort och lång sikt samt en strategi för hur investeringar och pensioner ska betalas.

Sammanvägt prisindex

Prisindex kommunal verksamhet (PKV) tas fram genom att priserna för löner, material och tjänster samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt pris. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, t ex i budgetarbetet, med samma förutsättningar som används i SKR:s kalkyler.

I tabellen nedan redovisas SKR:s senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2021 - 2025.

	2021	2022	2023	2024	2025
Personalkostnad	2,0	2,4	5,9	2,8	2,7
Övrig förbrukning	4,5	4,0	2,7	2,6	2,6
Prisindex kommunal verksamhet	2,7	2,9	5,0	2,7	2,7

SKR cirkulär 22:15

Personalomkostnadspålägg

År 2022 uppgår den budgeterade arbetsgivaravgiften inklusive avtalsförsäkringar och kollektivavtalad pension till 39,25 % på lönesumman för arbetstagare enligt SKR:s rekommendation. Nivån på 2022 års personalomkostnadspålägg för Arjeplogs kommun följer SKR:s rekommendationer.

Taxor och avgifter

Skattefinansierade verksamheters avgifter uppräknas med konsumentprisindex (plus ett extra påslag se nedan*) dvs totalt 4% för 2023. Om riksprislista finns används den i stället. Taxefinansierade verksamheters avgifter justeras för att full kostnadstäckning ska uppnås inklusive reinvesteringsbehov.

%	2021	2022	2023	2024	2025
Konsumentprisindex	2,2	5,2	2,7 +1,3 = 4%*	2,6	2,5

SKR Cirkulär 22:15

* För 2023 har ett påslag med 1,3 procentenheter lagts på för att kompensera 2022 års stora inflationsökning. Uppräkningen för 2022 uppgick till 1,5% utifrån de prognoser som då förelåg.

Arjeplogs förutsättningar

Nedan är några av Arjeplogs särskilda förutsättningar presenterade. Det är faktorer som påverkar budgetförutsättningarna för Arjeplogs kommun.

Befolkning

Prognos

Befolkningsminskningen har under de 5 senaste åren varit i genomsnitt 34 invånare per år.

Befolkningen i Arjeplogs kommun 31 december 2021 uppgick till 2 707 invånare, vilket är en minskning med -11 personer från årets början. Budgeten som bygger på SCB:s prognos beräknas enligt nedan:

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Folkmängd 31 december	2 707	2 666	2 628	2 592	2 560	2 530
Befolkningsförändring	-11	-41	-38	-36	-32	-30

Befolkningsstruktur

Medelåldern i Arjeplog är 47,1 år, år 2000 var medelåldern 45,5 år i Arjeplog. Detta kan jämföras med Sverige som 2019 hade en medelålder på 41,3 år. Arjeplogs befolkning är äldre än rikets genomsnitt. Det påverkar kommunens kostnader och intäkter då antalet personer som arbetar minskar. En äldre befolkning har också större behov av kommunala resurser så som äldreomsorg.

Andelen barn (0-12 år) i Arjeplogs befolkning är lägre än Sverige som helhet. Arjeplog har 10,5 procent av sin befolkning i åldrarna 0-12 år, i Sverige är 14,3 procent av befolkningen barn. Andelen över 65 år är i Arjeplog 28,1 procent av befolkningen, i Sverige är 20 procent av befolkning över 65 år. Kommunen behöver arbeta strukturerat med att anpassa verksamheterna efter befolkningsstrukturen. Samtidigt bör ett strukturerat arbete med att öka andelen förvärvsarbetande i kommunen påbörjas.

Personalförsörjning

Personalläget

Inom Arjeplogs kommun arbetar 276 tillsvidareanställda. Inom kommunen finns ca 50 olika befattningar, ungefär hälften av befattningarna kräver gymnasial utbildning. För den andra hälften av befattningarna är eftergymnasial utbildning önskvärt eller ett krav. Det finns en risk gällande personalförsörjning då det redan i nuläget är svårt att rekrytera till vissa befattningar. Prognosen framöver är att rekryteringsmöjligheterna försvåras ytterligare på grund av ett minskat befolkningsunderlag att rekrytera ifrån och låg arbetslöshet. Arbetslösheten mätt i öppet arbetslösa och inskrivna i program är per sista januari 2022 2,7% motsvarande 33 personer.

De befattningar som bedöms särskilt svårrekryterade är förskolelärare, lärare i låg och mellanstadium, sjuksköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeuter och specialistkompetens inom organisationen som kräver eftergymnasial utbildning. Utöver det bedöms även undersköterska som svårrekryterat. Framöver är det särskilt viktigt att arbeta proaktivt för att säkerställa att nödvändig kompetens tryggas. Under 2023-2026 beräknas 37 medarbetare gå i pension, under förutsättning att de tar pension vid 65 års ålder. Det motsvarar ca 15 procent av alla tillsvidareanställda.

Särskilda personalsatsningar

Under kommande planperiod bör kommunen på ett strukturerat och strategiskt sätt arbeta med att säkerställa kommande kompetensbehov. Den rekryteringsbonus som beslutades införas för fyra år 2018 bör ses över och sedan integreras i befintliga personaldokument för att kunna kommuniceras på ett tydligt sätt. Förslag på förändring finns i det personalpolitiska programmet som just nu är under revidering. Arbetet med kompetensförsörjning ska fortsätta genom ett ordnat arbete utefter antagen kompetensförsörjningsplan. Kompetensförsörjningsplanen kommer att kompletteras med handlingsplaner för befattningar som är svårrekryterade.

Utöver detta bör kommunen arbeta ytterligare med heltidsresan för att uppfylla avtalet där målet är att heltidsarbete ska bli norm inom välfärdens kvinnodominerade verksamheter.

Ytterligare satsningar som behöver göras är att åtgärda negativa avvikelser som noterats i den löneanalys som genomfördes 2021.

Investeringsbehov

Vid alla äskanden för investeringsprojekt ska det medfölja ett dokument för enkel avskrivning eller komponentavskrivning. Investeringar ska göras i enlighet med Riktlinjer för investeringar, beslutade av Kommunfullmäktige 2016-06-20; beslut KF §68, KS §2016/274. De stora investeringsbehovet inom VA och renhållning de närmsta åren kommer att tära hårt på våra likvida medel.

Pensionskostnader

Kommunens pensionskostnader beräknas av KPA och bokslutsprognosen för 2021 används i budgetarbetet 2023. Om behov finns så kommer ny prognos beställas från KPA med anledning av det nya pensionsavtalet AKAP-KR.

Internränta och kapitalkostnad

Internräntan för 2023 uppgår till 1,49 % vilket är genomsnittet på kommunens lån hos Kommuninvest. De lån som förfaller till betalning och omsätts inom perioden beräknas med en ränta på 1,25 % vilken är SKR:s rekommenderade internränta. Internräntan syftar till att visa den genomsnittliga finansieringskostnaden för aktiverade investeringar under hela deras ekonomiska livstid. I kapitalkostnaden ingår avskrivningskostnad och ränta på restvärde.

Finansiella mål med bäring på god ekonomisk hushållning

En långsiktig balans i kommunens ekonomi förutsätter en medveten ekonomisk styrning. Till grund för kommunens långsiktiga planering för god ekonomisk hushållning finns följande ekonomiska målsättningar.

Resultat

- Resultatet ska uppgå till minst 3 % av skatter och statsbidrag (vilket motsvarar ca 7 Mkr).

Investeringar

- Skattefinansierade investeringar ska finansieras via avskrivningar och investeringsbidrag.
- Beslut avseende strukturförändrande investeringar fattas i särskild ordning, och ska leda till effektiviseringar inom verksamheterna.
- Taxefinansierade investeringar ska vara självfinansierade via taxor.

Soliditet

- Kommunens och koncernens soliditet inklusive ansvarsförbindelser ska stärkas.

Övergripande mål

Som grund i kommunens strategiska arbete har kommunfullmäktige tagit beslut om fyra övergripande verksamhetsmål. Dessa mål skall gälla horisontellt över samtliga verksamhetsgränser och utgöra grunder för verksamheternas planerade aktiviteter.

- Attraktiv plats
- Social delaktighet
- Bra företagsamhet
- God kvalitet i verksamheten/ resurseffektivitet

Fokusområden

Utifrån kommunens vision, mål, utmaningar och framgångsfaktorer har tre fokusområden valts ut, dessa harmoniserar i sig med den regionala utvecklingsstrategin och är:

- Attraktiv och hållbar livsmiljö
- Företagsamhet och kompetensförsörjning
- Goda och hållbara kommunikationer

Övergripande mål och Agenda 2030

Kommunens övergripande mål tillsammans med valda mål inom Agenda 2030 skall utgöra grunden för verksamheternas inre målarbete samt vid framtagande av planerade aktiviteter. För

2023 lyfts nedanstående 6 mål av de totalt 17 målen lyfts fram och skall utgöra grunden i det inre målarbetet. De 6 mål som lyfts fram är:

- God hälsa och välbefinnande
- God utbildning för alla
- Jämställdhet
- Hållbara städer och samhällen
- Hållbar produktion och konsumtion
- Fredliga och inkluderande samhällen

Strategiska satsningar

De strategiska satsningarna är kommunens stora resurskrävande insatser som spänner över flera år och omfattar många kommunala verksamheter. I gällande LUS/ÖP beskrivs att ”Under planperioden kommer följande satsningar prioriteras särskilt”. Fyra av satsningarna är listade i den lokala utvecklings- och översiktsplanen, den femte satsningen bedöms vara så viktig att den nämns särskilt att prioritera framöver.

Utlokalisering av statliga arbetstillfällen

För att möjliggöra för fler att bo på landsbygden krävs det att det finns attraktiva och varierande arbeten på orten. Kommunen bör därför prioritera arbete med att fler statliga arbetstillfällen ska placeras i Arjeplog. Kommunnätverket R10 som består av inlandskommuner i Norr- och Västerbotten arbetar med denna fråga och Arjeplog som ingår i R10 kommer vara en av de drivande för att säkerställa ett strategiskt arbete med denna fråga. Denna strategiska satsning finns inte utpekad i den lokala översiktsplanen och utvecklingsstrategin men bedöms viktigt för kommunens fortsatta utveckling och lyfts därför fram i särskild ordning.

Utveckling och säsongsförlängning av hållbar helårsverksamhet inom test- och besöksnäring.

Arjeplogs kommuns test- och besöksnäring ska fortsätta utvecklas och ett arbete för säsongsförlängning inom sektorerna ska pågå. Denna strategiska satsning bedrivs i huvudsak genom Argentis, Arjeplogs kommuns näringslivsbolag.

Utveckling av idrottsanläggningar

För att fortsätta arbetet med att göra Arjeplog till en ännu attraktivare kommun ska idrottsanläggningarna ses över. Befintliga anläggningar ska löpande ses över och underhållas för att säkerställa fina och användbara anläggningar. Dessutom skall en sträva vara att tillskapa nya anläggningar i syfte att stimulera fler medborgare att motionera.

Skapa ett särskilt boende och trygghetsboende.

Ett nytt särskilt boende är under uppförande men för att möjliggöra den bästa vården för kommunens äldre behöver detta kompletteras med ett Trygghetsboende. Samarbetspartner för det särskilda boendet är Riksbyggen. Arbetet med framtidens trygghetsboende inleds under -22 men bör intensifieras under -23 i syfte att kunna slutföras under senare delen av -24.

Stärka kommunens position som attraktiv och hållbar natur- och friluftskommun

Arjeplogs kommun ska fortsätta arbetet med att positionera sig som en natur- och friluftskommun i framkant. Detta ska främst ske genom projekt, Argentis och Silvermuseet samt genom samarbete med lokala företag. Genom att samordna olika aktörer som erbjuder natur och friluftaktiviteter kan en starkare positionering nås.

Utöver ovan nämnda strategiska satsningar har vi under de senaste åren lyft fram de i LUS/ÖP särskilt utpekade strategiska utvecklingsinsatserna. I syfte att spetsa kommunens fokus skall nedanstående insatser prioriteras under 2023:

- *Digitalisering* - kommunen ska verka för en ökad tillgänglighet avseende kommunal service för våra medborgare samt inom organisationen eftersträva effektivare arbetsmetoder genom nyttjande av digital teknik. Vidare skall vi säkerställa att slutförandet av bredbandsprojektet når högsta möjliga effekt
- *Planberedskap* - Hållbar utveckling och tillväxt i befintlig och i tillkommande fritids-
husbebyggelse, permanentbostäder samt inom verksamheter i centralort och byar skall ske genom god planberedskap och löpande dialoger
- *Idrottsanläggningar* – satsningar ska genomföras i syfte öka möjligheterna till en aktiv fritid
- *Befolkningstillväxt* - Särskild satsning skall genomföras inom ramen för rådande befolkningssituation, att vända den negativa trenden och jobba för säkrad kompetensförsörjning är två viktiga delområden
- *God beredskap mot olyckor och extraordinära händelser* – genom kompetenshöjande åtgärder samt fortsatt planering och övning erhålla en god beredskapsnivå
- *Utveckla det sektorsövergripande folkhälsoarbetet* – Genom regional och lokal samver-

ARJEPLOGS
KOMMUN
ÅRJEPLUÖVE KOMMUNINNA

kan utveckla det sektorsövergripande folkhälsoarbetet. Arbetet skall ske strategiskt varvid kommunens specifika hälsoutmaningar skall prioriteras

- *Produktiv skogsmark* – Den produktiva skogsmarken och skogsnäringen (brukandet av skog) skall värnas och därmed ges goda förutsättningar att utvecklas
- *Rikt kulturutbud* – Genom lokal och regional samverkan erbjuda ett rikt kulturutbud och möjligheter till eget skapande och kulturutövande
- *Vård och omsorg på samiska* – Verka för att behov av vård och omsorg på samiska ska kunna tillgodoses
- *Klimatsanpassningsåtgärder* – Utarbeta en klimatstrategi som skall utgöra underlag för arbetet med att reducera kommunens klimatpåverkan

Ägardirektiv till bolag och inriktning till stiftelserna

Ägardirektiven speglar den inriktning fullmäktige vill ha på företagets verksamhet under perioden. Hur respektive bolag eller stiftelses styrelser avser att arbeta för att nå inriktningen ska redovisas till fullmäktige i verksamhetsplanerna med uppföljning i verksamhetsberättelserna.

Allmänna direktiv

Förutom nedanstående inriktningar ska bolagen:

- bygga sina verksamheter på affärsmässiga principer, samverka internt och externt för att nyttja sina resurser effektivt samt verka för en ur miljösynpunkt långsiktig och hållbar utveckling,
- sträva efter att arbetet med miljöfrågor ska sammanfalla med kommunens miljöpolitiska intentioner,
- sträva efter att arbetet med personal och arbetsmiljö ska sammanfalla med kommunens personalpolitiska intentioner, samt
- delta i övriga projekt eller uppdrag som kommunen driver och initierar, såvida inte bolagets affärsmässiga verksamhet åsidosätts.
- Åtterrapporera till kommunfullmäktige vid delårsrapporter och årsredovisning enligt ekonomikontorets anvisningar.

ARJEPLOGS
KOMMUN
ÅREPLUOVI KOMMUNNIINA

Vid styrelsernas planering och genomförande av verksamheten ska särskilt gälla:

Stiftelsen Silvermuseet

- Stiftelsen ska driva Silvermuseet i Arjeplog samt Institutet för subarktisk landskapsforskning (INSARC).
- Stiftelsen ska medverka till att utveckla Arjeplog till en attraktiv kommun, innefattande bland annat att genom Turistbyråverksamheten marknadsföra Arjeplog som plats för konferenser, mässor, konserter, nöjen och idrottsevenemang m.m.
- Museets verksamhet finansieras genom ett årligt förhandlat driftsbidrag samt genom bidrag från Region Norrbotten och andra organisationer och institutioner. Forskningsinstitutets verksamhet finansieras genom externa forskningsanslag.
- Stiftelsen ska ha ett lågt risktagande.

Stiftelsen Arjeploghus

- Stiftelsen ska erbjuda ett tryggt och prisvärt boende med ett brett utbud av lägenheter. Stiftelsen ska verka för att utveckla Arjeplog till en attraktiv kommun genom att främja bostadsförsörjningen.
- Stiftelsen ska i samverkan med kommunen granska möjligheten att utveckla alternativa boendeformer där äldre själva kan bestämma innehåll och servicegrad. Ett långsiktigt programarbete inleds för att om möjligt, tillsammans med kommunen, till skapa ett boende med möjligheter till trygghetsboende.
- Stiftelsen ska tillsammans med Arjeplogs kommun skapa ett utökat samarbete.
- Vakansgraden, d v s andelen lediga lägenheter, bör långsiktigt inte överstiga 4 %.
- Det planerade fastighetsunderhållet ska vara på en sådan nivå att inte värdet på anläggningskapitalet urholkas.
- Resultatet ska säkerställa en konsolidering av ekonomin och den finansiella ställningen samt på sikt innefatta resurser till framtida omstruktureringar.
- Soliditeten ska stärkas.